

RESUM DE L'INFORME "RESULTATS GESTIÓ ECONÒMICA 2017 A CATALUNYA"

EVOLUCIÓ DELS EFECTIUS I PRODUCCIÓ

De 1992 a 2017, han tancat, a Catalunya, un total de 3.824 explotacions, o sigui 147 explotacions per any. L'any 1992, l'explotació mitjana gestionava 123.514 kg de quota lletera i l'any 2017 ha gestionat 1.365.099 kg de llet, un valor gairebé 11 vegades superior.

El gener de 2017, el nombre de productors era de 537, el mes de desembre de 2017, van lliurar llet crua de vaca a Catalunya un total de 507 ramaderies, és a dir que han abandonat 30 explotacions – el 5,6% dels productors –. El ritme de reducció d'explotacions segueix la mateixa tendència que a Espanya (reducció del 5,3% el 2007, quedant en 14.517 el total d'explotacions).

El nombre de vaques de llet és de 76.021 i la producció lliurada a la indústria va ser de 745.479.100 kg (FEGA), sense ajustar pel contingut en matèria grassa. Aquesta producció va representar el 10,6% de la producció espanyola (7.020.884.500 kg). Segons el DARP, la producció lletera total de Catalunya va ser de 730.482.807 litres, dada que inclou també la venda directa.

PRODUCCIÓ A LES COMARQUES

La comarca d'Osona és la que més explotacions té (108) i la que més produeix (140.895.048 kg), essent la mitjana per explotació de 1.308.623 kg, valor lleugerament inferior a la mitjana de Catalunya (1.388.673 kg). A les comarques de la Noguera i del Segrià és on hi ha la concentració productiva més alta per explotació, 4.804.729 kg i 4.277.398 kg, respectivament.

EXPLOTACIÓ MITJANA DE LA MOSTRA DE L'OBSERVATORI

La mostra d'aquest informe anual de l'Observatori de la Llet ha comptat, finalment, amb la participació de 32 explotacions, repartides per diferents comarques, segons el nombre d'explotacions i el pes de producció anual que tenen. El sistema de producció, en tots els casos, és intensiu.

L'estructura mitjana de les explotacions és la següent: 66,30 hectàrees de superfície agrària útil (SAU) dedicades a la producció de llet, 187 vaques presents, 4,2 unitats de treball agrari (UTA) i 3.911 euros de capital invertit per vaca present. L'activitat es caracteritza, entre altres aspectes, per una dedicació laboral alta i la necessitat d'una inversió important, la qual, a més, ha de ser continuada en el temps.

Respecte 2006, primer any de l'OL, la superfície dedicada a llet per explotació ha passat de 40,79 ha a 66,30 ha, augmentant la concentració de 2,15 vaques/ha el 2006 a 2,82 vaques/ha el 2017. Un altre índex relatiu a la intensificació està lligat a l'estructura del ramat, el 2006 del total de vaques de llet el 32,15% eren de primera lactació i el 2017 ha estat del 37,20%, o bé que el 2006 hi havia el 24,44% de vaques de més de tres lactacions i el 2017 només el 17,28%.

La taxa d'eliminació anual mitjana és del 29,1%, mentre que la taxa de reposició anual és del 33,2%. Per tant, en termes mitjans, les explotacions experimenten un creixement anual net del 4,4% en el cens de vaques presents, sensiblement superior al creixement de 2016.

També, la intensificació es veu en la mà d'obra, en el 2006 l'explotació tenia 2,45 UTA i el 82,01% era familiar, en canvi, el 2017 de les 4,20 UTA per explotació només 55,48% era familiar.

El blat de moro, de primera o segona collita, és el conreu principal, amb una superfície mitjana de 22,34 ha per explotació (prop del 34% de la superfície dedicada a llet per explotació). Els cereals d'hivern (15,65 ha, 24%) i el raigràs italià (13,19 ha, 20%) són els següents en ordre d'importància. Per tant, podem afirmar que l'alimentació farratgera produïda a les explotacions es basa en els cereals, d'estiu o d'hivern, i el raigràs italià (93% del total, en termes mitjans).

Les característiques de la producció lletera, al llarg de 2017, han estat les següents: 9.831 litres produïts per vaca present (26,9 litres per vaca present i dia), amb una qualitat nutritiva de 3,65% de taxa de greix i 3,31% de taxa de proteïna, i una qualitat higiènica de 218 de recompte cel·lular (x1.000/ml llet) i de 20 bacteris (x1.000/ml llet). La qualitat, novament, és excel·lent.

CAPITAL INVERTIT I INVERSIÓ ANUAL

A 31 de desembre de 2017 el capital invertit per explotació era de 693.867 € (3.911€/vaca present) el qual es repartia amb les següents partides: 52,83% en bestiar, 23,86% en edificis, 12,74% en instal·lacions i 10,57% en maquinària).

Durant l'exercici 2017 la inversió realitzada fou de 53.574€ per explotació, la qual es va repartir així: 2,47% en bestiar, 41,32% en edificis, 34,10% en maquinària i 22,11% en instal·lacions. Destaca, per tant, la inversió en edificacions i en maquinària.

L'endeutament mitjà a 31 de desembre de 2017 és de 153.540 €, dels quals el 72% correspon a capital invertit en obra civil (edificis).

DADES I RESULTATS DE LA GESTIÓ ECONÒMICA

INGRESSOS

Els ingressos totals de 2017 han estat de 40,55 ct. €/l, dels quals els ingressos per la venda de llet representen el 81% (32,75 ct. €/l), i són un 5,7% superiors als de l'exercici 2016.

DESPESES VARIABLES

Les despeses variables o directes pugen a 23,99 ct. €/l, de les quals els productes comprats per a l'alimentació representen el 65% (15,70 ct. €/l). Les despeses variables han augmentat un 1,7%, respecte de 2016.

La partida de pinsos i concentrats per a vaques va ser de 10,69 ct. €/l, com ja és habitual a les explotacions intensives és la principal despesa variable.

Les despeses en maquinària (2,36 ct. €/l) i en sanitat i reproducció (2,15 ct. €/l) són les altres partides importants, molt per sota dels productes comprats per a l'alimentació.

DESPESES O COSTOS FIXOS

Les despeses fixes o d'estructura sumen 10,27 ct. €/l. Les despeses relacionades amb les contribucions, assegurances i conservació, els sous i la seguretat social familiar i les amortitzacions tècniques són les més importants, en aquest ordre. Les despeses fixes han disminuït un lleuger 0,8%, respecte de 2016.

COSTOS D'OPORTUNITAT

Els costos d'oportunitat pugen a 4,96 ct. €/l, inferiors als de 2016 en un 12,4%, i dels quals la mà d'obra familiar representa el 89%. Els costos d'oportunitat són inversament proporcionals al volum de llet produït i graven especialment les explotacions més petites, i, per tant, amb menys estructura. El cost total de mà d'obra mitjà d'una explotació lletera a Catalunya ha estat, durant l'any 2017, de 7,21 ct. €/l, un 9,5% inferior al de 2016.

RESULTATS

Amb els ingressos i les despeses pròpies de l'any, s'obtenen els resultats mitjans següents: marge brut 16,56 ct. €/l, superior al de 2016 (14,50 ct. €/l), marge net 6,29 ct. €/l, superior al de 2016 (4,11 ct. €/l) i benefici 1,33 ct. €/l, positiu i netament superior al de 2016 (-1,55 ct. €/l). El cost total mitjà de producció d'un litre de llet és de 39,22 ct. €/l. Amb ajuts derivats de la PAC, el 62,5% de les explotacions obtenen benefici positiu. Sense aquests ajuts, el percentatge es reduiria al 27,1%, és a dir, que un 72,9% de les explotacions obtindrien benefici negatiu.

Ja des de l'abril de 2015, el sector no està regulat per les quotes a la producció, ara aquesta la regula el mercat a través dels primers compradors i, lògicament, no és una regulació de lliure mercat, atesa la concentració de la indústria lletera en grans unitats multinacionals.

El llindar de rendibilitat del marge net se situa, de mitjana, l'any 2017, en 26,47 ct. €/l. El llindar de rendibilitat del benefici se situa, de mitjana, en 31,42 ct. €/l. Si el llindar de benefici es calculés considerant només com a cost d'oportunitat la mà d'obra familiar, el valor mitjà obtingut seria de 30,88 ct. €/l. El preu mitjà percebut per la venda de llet durant l'any 2017 és de 32,75 ct. €/l, 1,87 ct. €/l per sobre d'aquest darrer indicador.

RESUM DELS RESULTATS DE LA GESTIÓ ECONÒMICA, DES DE 2006 A 2017,
OBSERVATORI DE LA LLET

Paràmetre\any	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ingressos totals	38,64	44,50	46,81	40,09	39,94	41,16	40,60	42,63	43,20	39,53	38,10	40,55
Costos variables	19,49	21,54	24,66	22,71	22,25	24,22	26,89	26,38	25,17	24,23	23,60	23,99
<i>Marge brut</i>	<i>19,15</i>	<i>22,95</i>	<i>22,15</i>	<i>17,38</i>	<i>17,69</i>	<i>16,94</i>	<i>13,71</i>	<i>16,25</i>	<i>18,02</i>	<i>15,30</i>	<i>14,50</i>	16,56
Costos fixos	9,20	10,29	11,22	12,00	11,35	11,35	10,78	10,70	10,14	10,21	10,39	10,27
<i>Marge net</i>	<i>9,94</i>	<i>12,67</i>	<i>10,93</i>	<i>5,39</i>	<i>6,34</i>	<i>5,59</i>	<i>2,93</i>	<i>5,55</i>	<i>7,88</i>	<i>5,09</i>	<i>4,11</i>	6,29
Costos oportunitat	10,57	10,35	11,48	10,00	9,85	10,60	7,99	7,47	5,89	5,80	5,66	4,96
<i>Benefici</i>	<i>-0,62</i>	<i>2,32</i>	<i>-0,54</i>	<i>-4,61</i>	<i>-3,50</i>	<i>-5,01</i>	<i>-5,06</i>	<i>-1,92</i>	<i>1,99</i>	<i>-0,70</i>	<i>-1,55</i>	1,33
Cost de producció	39,26	42,18	47,36	44,71	43,45	46,17	45,66	44,55	41,21	40,23	39,65	39,22